

Asia: VN/22627/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ilmailulain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausuntopyyntö 6.3.2024, VN/22627/2023

Finavia Oyj:n lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ilmailulain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt Finavia Oyj:ltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ilmailulain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi.

Finavia kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu seuraavaa.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/2405 tasapuolisten toimintaedellytysten varmistamisesta kestäväälle lentoliikenteelle (jäljempänä asetus lentoliikenteen kestävästä polttoaineista) annettiin 18.10.2023. Asetuksella asetetaan veloitteet kestävien lentopolttoaineiden jakelusta ja käytöstä. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/1804 vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönotosta ja direktiivin 2014/94/EU kumoamisesta (jäljempänä jakeluinfra-asetus) annettiin 13.9.2023. Asetuksen tavoite on edistää vaihtoehtoihin käyttövoimiin siirtymistä mahdollistamalla riittävän kattava ja laaja vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuuri teillä, satamissa ja lentoasemilla.

Lausuntopyyntö koskee muutoksia kolmessa Suomen laissa. Muutokset tarvitaan HE:n mukaan viranomaisten osoittamiseksi ja eräiden sanktioiden mahdollistamiseksi.

Finavia pitää hyvänä ja erittäin tärkeänä, että esityksessä otetaan kansallisesti käyttöön asetuksen mahdollistama lentoasemien kokoraja, jota pienemmillä lentoasemilla sähkön syöttöä lentokoneille ns. käännön aikana ei ulkopaikoilla edellytetä. Tämä sisältyy esityksen 93§ toiseen momenttiin. Hallituksen esityksessä on oikealla tavalla kuvattu, että kokorajan asettamisella on vähäisiä päästövaikutuksia ja se myös keventää viranomaistyötä merkitykseltään pienten toimintojen valvontamenettelyn poistussa.

Finaviaa koskien velvoite kohdistuu 31.12.2024 mennessä maasähkön tarjoamiseen Helsinki-Vantaan, Turun ja Oulun lentoasemien matkustajasiltapaikoilla. Näillä sähkönsyöttö on jo järjestetty. Vain Helsinki-Vantaan ulkopaikat tulisivat nykyisillä liikennemäärillä asetuksen piiriin 31.12.2029. Näistä valtaosassa on jo ns. maasähkökaivo. Finavia katsoo, että tällöinkään ei sähkön tarjoaminen ilman maasähkökaivoja olevilla ulkopaikoilla muutu nykyisestä tilanteesta, jossa maahuolintayritykset käyttävät omia diesel-generaattoreitaan sähkön tuottamiseksi ja syöttämiseksi ilma-aluksiin. Finavia on tuonut myös maahuolintayrityksille vuoden 2024 alussa Helsinki-Vantaalla mahdollisuuden käyttää uusiutuvaa moottoripolttoöljyä jo aiemmin saatavilla olleen uusiutuvan dieselin lisäksi. Maahuolintayritysten uusiutuvien polttoaineiden käyttö liikuteltavissa generaattoreissa tai yhtiöiden akku/vetyvoimaiset virtalähteet varmistavat asetuksen mukaisen toiminnan ulkopaikolla.

Kaikilla Finavian lentoasemilla on jo vuosia ollut saatavilla uusiutuvaa dieseliä. Sen lisäksi 2023 alusta on Lapissa neljällä lentoasemalla ollut saatavilla uusiutuvaa moottoripolttoöljyä, ja vuoden 2025 alusta tuote on saatavilla kaikilla lentoasemilla.

Asetukseen lentoliikenteen kestävästä polttoaineista liittyvät muutokset ilmailulaissa

Asetuksessa lentoliikenteen kestävästä polttoaineista säädetään artiklassa 4 polttoainetoimittajien velvoitteista toimittaa minimimäärä kestävää lentopolttoainetta (SAF) unionin lentoasemilla (määritelmä: yli 800.000 matkustajaa). Artiklassa 15 kuvataan tätä velvoitetta koskeva joustomekanismi, joka LVM:sta saadun arvion mukaan tarkoittaa sitä, että polttoaineen toimittajilla ei ole velvoite tarjota SAF:ia kaikilla unionin lentoasemilla ennen vuotta 2035 vaan ne voivat keskittää jakelun vain osalle unionin lentoasemia.

Artiklassa 6 asetetaan lentoaseman pitäjille velvoite ”toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet, jotta ilma-alusten käyttäjät saavat helpommin lentopolttoaineita, jotka sisältävät tämän asetuksen mukaiset kestävien lentopolttoaineiden vähimmäisosuudet.” Artiklan 6 kohdan 2 mukaan lentoyhtiöt voivat kannella viranomaiselle lentoaseman laiminlyönneistä. Artiklan 12 kohdassa 3 säädetään lentoaseman pitäjälle asetettavasta sakosta, mikäli se ei noudata artiklan 6 kohdan 3 velvoitetta.

HE:ssa ilmailulain 93 b§ mukaan Liikenne- ja viestintävirasto käsittelisi lentoyhtiöiden kantelut. Pykälässä 151 b virasto säädettäisiin määräämään lentoaseman pitäjälle seuraamusmaksu, mikäli se ei "tahallaan tai huolimattomuudesta" toteuta tarvittavia toimenpiteitä, jotta lentoyhtiöillä on pääsy minimimäärään SAF:ia.

Finavia katsoo, että EU-asetuksen tulkinnassa on epämääräistä se, voiko lentoyhtiö kannella lentoaseman toimista SAF:n saatavuutta koskien tilanteessa, jossa joustomekanismien vuoksi polttoaineen toimittajat eivät ole toimittaneet SAF:ia kyseessä olevalle lentoasemalle. Mikäli tätä mahdollisuutta ei itse asetuksessa tai sitä koskevassa valmisteluaineistossa ole selvästi suljettu pois, Finavia edellyttää, että ilmailulain esitetyissä muutoksissa on varmistettava, että lentoasema ei joudu aiheettomasti kanteluiden ja mahdollisen seuraamusmaksun kärsijäksi, mikäli polttoaineen toimittajat toimivat joustomekanismien mukaisesti, eivätkä tuo SAF:ia saataville.

Lentoasemia koskeva asetuksen kohta johtuu pääasiassa lentoasemista, joissa on lentoaseman omistama tai operoima polttoaineen jakeluputkisto. Suomessa ei Finavia lentoaseman pitäjänä ole osa lentoyhtiöiden polttoainehuoltoa. Finavian ainoastaan osoittaa ja vuokraa lentoasemilla alueita polttoaineen toimittajien käyttöön. Tästäkin syystä on tärkeää, että Finavian vaatimusta kantelu- ja sakottamisasiassa tarkennetaan Suomen täydentävässä lainsäädännössä siten, että yhtiö välttyy mahdollisilta seuraamuksilta asiassa, johon se ei voi omalla toimivallallaan eikä liiketaloudellisesti vaikuttaa.

= = = = =

Finavialla ei ole lausuttavaa koskien esitystä laiksi uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain muuttamisesta.

Finavialla ei ole lausuttavaa koskien esitystä laiksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain uudistamiseksi.

Lisätiedot Lisätietoja Finaviassa antaa kestävä kehityksen päällikkö Mikko Viinikainen, puhelin 020 708 2276, mikko.viinikainen@finavia.fi.

FINAVIA OYJ

Tekniikka, vastuullisuus ja turvallisuus

Mikko Viinikainen

kestävän kehityksen päällikkö

Viinikainen Mikko
Finavia Oyj - Finavia Oyj